

за вартісною оцінкою трудового потенціалу для банку з урахуванням обсягів заробітної плати персоналу, фонду матеріального заохочення, витрат по навчанню, перепідготовці і підвищенню кваліфікації персоналу.

Зрозуміло, що такі оцінки носять дуже спрощений характер, не відповідають навіть традиційному, простому уявленню про трудовий потенціал і не можуть використовуватися для вирішення сучасних завдань функціонування банків. Сучасний підхід до оцінки трудового потенціалу повинен носити комплексний характер, відображати усе різноманіття його природи, при цьому бути досить простим і універсальним у використанні.

Отже, вивчення сучасних проблем організації процесів мотивації та оцінки банківських працівників свідчить, по-перше, про недостатню увагу керівників банків до процесів розроблення ефективної системи мотивації та оцінки результатів діяльності працівників банків; по-друге, виникає необхідність

створення банками ефективних систем оцінки результатів діяльності працівників банку на основі сучасних теорій мотивації та менеджменту персоналу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Адамчук В.В., Ромашов О.В. Экономика и социология труда. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 407 с.
2. Половинко В.С. Управление персоналом. – Омск. 2001. – 276 с.
3. Веснин В.Р. Основы менеджмента. – М. : Дело, 1996. – 234 с.
4. Калінін А. Сучасні методи оцінки банківського персоналу / А. Калінін / Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2004, вип. 25. – С. 52-58.
5. Банківський менеджмент : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. О.А. Кириченка, В.І. Міщенко. – К. : Знання, 2005. – 831 с.
6. Кузнєцова Л.В. Управління інноваційними стратегіями розвитку банку / Л.В. Кузнєцова : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. [Управління інноваційним процесом в Україні: проблеми, перспективи, ризики] (Львів, 11–13 листопада 2006 р.) / Національний ун-т «Львівська політехніка». – Л. : НУ «Львівська політехніка», 2006. – С. 513-514.

УДК 336.777:330(339)

Павленко О.П.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*

Дуброва Н.П.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*

СТРАХУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ

Стаття присвячена вивченню проблем банківського страхування, а також особливостям страхування банківських ризиків. Авторами відзначено сутність, напрями та основні переваги взаємодії страхових компаній і банківських установ в умовах інтеграції. Завдяки проведеним дослідженням у цьому напрямі можна виділити широкий спектр кредитно-інвестиційних і страхових послуг в одному місці з мінімальними витратами часу.

Ключові слова: банківське страхування, банки, страхові компанії, банківські ризики, фінансове забезпечення, інтеграція.

Павленко О.П., Дуброва Н.П. СТРАХОВАНИЕ БАНКОВСКИХ РИСКОВ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ

Статья посвящена изучению проблем банковского страхования, а также особенностям страхования банковских рисков. Авторами отмечена сущность, направления и основные преимущества взаимодействия страховых компаний и банковских учреждений в условиях интеграции. Благодаря проведенным исследованиям в этом направлении можно выделить широкий спектр кредитно-инвестиционных и страховых услуг в одном месте с минимальными расходами времени.

Ключевые слова: банковское страхование, банки, страховые компании, банковские риски, финансовое обеспечение, интеграция.

Pavlenko O.P., Dubrova N.P. INSURANCE OF BANK RISKS AS MAKING THE FINANCIAL PROVIDING IN THE CONDITIONS OF INTEGRATION

The article is sanctified to the study of problems of bank insurance, and also features of insurance of bank risks. Authors are mark essence, directions and basic advantages of co-operation of insurance companies and bank institutions in the conditions of integration. Due to undertaken studies in this direction it is possible to distinguish the wide spectrum of credit-investment and insurance services in one place with the minimum charges of time.

Keywords: bankassurance, banks, insurance companies, bank risks, financial providing, integration.

Постановка проблеми. У вітчизняних банків на даний час існує два основних методи боротьби з ризиками: перший – розробка та затвердження величезної кількості внутрішніх положень, методик та інструкцій, включаючи плани дій в умовах формальних ситуацій, другий – формування резервів

на можливі втрати. Як перший, так і другий варіант має свої недоліки, один із яких – сумнівна ефективність в умовах серйозних потрясінь. Проте існує ще й третій метод оптимізації банківських ризиків, який поки не отримав такого широкого розповсюдження, як перші два, але доволі перспективний і в Україні

набирає обертів протягом останніх років. На відміну від інших способів, він дозволяє у разі реалізації ризику отримати реальне відшкодування збитків та інших неприємностей матеріального характеру, причому «живими» грошима. Йдеться про страхування банківської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Страхування банківських ризиків – порівняно малодосліджена тема. Дослідженню діяльності комерційних банків і страхових компаній у сучасній літературі приділяється багато уваги. Теоретико-методологічні проблеми взаємодії страхових і банківських установ в Україні розглянуті у праці Л. Кузнецової [5]. Разом з тим у сучасній науковій літературі і практиці недостатньо висвітлені питання взаємодії страхового і банківського ринку України щодо страхування банківських ризиків. Дослідники аналізують всі можливості застосування страхових послуг в банківському секторі. Практика створення і реалізації сумісних продуктів банку і страхової компанії, розглянута в працях В. Кучеренко [6], розподіляє всі ризики в банківській сфері на дві великі групи: пов'язані з внутрішньою діяльністю банку і ризики зовнішні, пов'язані з його кредитною і інвестиційною діяльністю. Однак вивчення економічних основ взаємодії страхових компаній і банківських установ як економічних відносин, що пов'язані з залученням і використанням грошових доходів і вільних коштів населення і підприємств, є недостатнім.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення світового досвіду щодо видів страхування банківського ризику, особливостей їх застосування вітчизняними банківськими та страховими установами.

Вклад основного матеріалу дослідження. Світова фінансова криза викликала різноспрямовані зміни вартості страхування різних видів ризиків. Зокрема, підвищилася вартість страхування ризиків з високою часткою людського фактора; наприклад, поліси страхування банкоматів і готівки в них коштують зараз в кілька разів більше, в порівнянні з докризовими роками. А вартість страхування «звичайних» видів ризиків (нерухомість, рухоме майно тощо), навпаки, істотно знизилася: у деяких випадках до демпінгового рівня. Криза стала чимось на кшталт «моменту істини». Головне «відкриття» полягає в тому, що страхівка – це не фінансова схема і не формальність, а дійсно інструмент захисту від форс-мажорних обставин.

Банківське страхування (bancassurance) – це спеціальний підрозділ страхування, у якому ми постаралися розкрити питання ринку банківського страхування, взаємини страхових компаній з банками й страхування заставного майна, презентувавши міжнародний досвід bancassurance. Банківське страхування – це організація системи крос-продажів страхових полісів через розгалужену мережу банківських підрозділів.

Нині існує 3 види спільної діяльності банків і страхових компаній: 1. Assurbanking – надання банківських послуг через страхові компанії. 2. Bankassurance – надання страхових послуг через банківські установи, а також надання банківських і страхових послуг через торговельні мережі. Продукти bancassurance можна розділити на дві групи: прості й складні. Прості продукти bancassurance, що інтегруються в банківський продукт. Це може бути або автоматична страхівка або додаткова опція на вибір клієнта. Зазвичай він продається співробітниками банку. Складні продукти bancassurance, які продаються найчастіше незалежно від банківського продукту співробітниками страхових компаній або

спеціально підготовленими співробітниками банку. (дивитися рейтинг страхових компаній). Найпростіші форми співробітництва банків і страхових компаній доповнюються більш складними формами. Це викликано зацікавленістю банків у нових джерелах комісії із програм bancassurance. Також банківське страхування пов'язане зі страхуванням ризиків банків – поліс BBV (Bankers Blanket Bond).

Співробітництво страхових компаній з банками в Україні – явище задоволене розповсюджене, але, на жаль, реалізується воно далеко не у формі класичного bancassurance. Якщо говорити про це в загальноприйнятому змісті, bancassurance полягає в тому, що банк виступає повноцінним каналом продажу страхової послуги. Саме продажу послуги, як такий, а не винятково предметів застави. У цьому випадку для співробітників банку ця операція така ж як, наприклад, відкриття кредитного рахунку або видача пластикової карти. Вони проходять спеціальні тренінги й добре знають продукти, які пропонують [4].

За кордоном, де банківське страхування працює давно й успішно, продаж страхових продуктів у банку сприймається клієнтами як зовсім звичайна практика – вони не відчують різниці, купуючи страхові продукти в банку або безпосередньо у страховій компанії.

Так історично склалося, що в Україні bancassurance тісно зв'язаний зі страхуванням предмета застави. У кризу, коли рівень кредитування різко впав, сильно скоротилися й продажі банківського страхування. З відносною стабілізацією фінансового становища в Україні й поступовим поновленням кредитування, почало оживати й страхування. Безумовно, це добре, але тільки такої форми взаємодії банку й страхової компанії – недостатньо. Останнім часом на ринку спостерігається незначний розвиток в Україні класичної для Європи схеми bancassurance, а саме нестанове страхування. Саме таке страхування стане самим актуальним трендом найближчого часу. Безумовно, це питання довгострокової перспективи й головною перешкодою на цьому шляху є загальна незрілість ринку [10].

Співробітництво з банками для страхових компаній – це не тільки стабільний канал збуту страхових послуг і взаємне користування загальною базою клієнтів. Однозначно відповіді на запитання наскільки велика зацікавленість обох фінансових структур у даному виді співробітництва складно, тому що все залежить від відношення до співробітництва обох партнерів. Деякі банки сприймають bancassurance як допоміжну операцію, необхідну для здійснення основний – отримання кредиту. У цьому випадку й зацікавленість банку в партнерстві невелика. Є й банки, які сприймають продаж страхування як додаткової послуги для клієнта, а також можливість отримання додаткового комісійного доходу від продажів.

Тобто банки свідомо обмежуються страхуванням предмета застави і часто не враховують у роботі інтереси й потреби клієнтів, які, у свою чергу, ставляться до страхування як до податку, примусу, або як до однієї з умов одержання кредиту. А для того щоб клієнт сприймав цю послугу як елемент власного фінансового захисту й спокою, він на момент покупки страхового поліса повинен одержати повну й вичерпну інформацію про нього.

Розуміння переваг продукту перетворює банківського клієнта в справжнього споживача страхової послуги, який, можливо, продовжить співробітництво зі страховою компанією навіть після погашення кредиту.

Страхові компанії також часто обмежують себе, зупиняючись на тому, що банк для них – це тільки клієнтська база. Але для проактивних компаній, які працюють на перспективу, ця модель співробітництва, дозволяє максимально використовувати свої можливості й можливості банку, щоб створити оптимальні умови для клієнта.

На нашу думку, одним з головних і безумовних переваг bancassurance для страхової компанії і її клієнтів є одержання додаткових крапок продажів і, відповідно, каналів доступу до страхових послуг. Не всі страховики пройшли всі стадії розвитку bancassurance: від моменту його зародження й співробітництва тільки по кредитному майну, до етапу, коли ми активно пропонуємо нестанові продукти. Перспективи успішної моделі банківського страхування важко недооцінити, адже у своєму класичному виді вона вигідна всім сторонам: і банку, і страхової компанії. А їх клієнти при цьому отримують повний набір послуг з максимальним комфортом.

Необхідність банківського страхування обумовлена специфікою банківської діяльності й відповідними ризиками, природа яких полягає в невизначеності ситуації на вітчизняному й світовому ринках. Страхування банківських ризиків звичайно застосовують для запобігання наслідків впливу неконтрольованих факторів на банківську діяльність. При цьому об'єктом страхування банківських ризиків є не тільки ризик втрати банком прибутки по угодах, але й ризик втрати всього капіталу.

Банківські ризики дуже різноманітні по своїй природі: фінансові ризики, у числі яких можна виділити: кредитний ризик, процентний ризик, ризик ліквідності, інвестиційний ризик, валютний ризик, ризик неплатоспроможності; функціональні ризики, такі як: стратегічний ризик; технологічний ризик; ризик операційних або накладних витрат (ризик неефективності); ризик впровадження нових продуктів і технологій (впроваджувальний ризик); інші зовнішні ризики, такі як: ризик невідповідності; ризик втрати репутації тощо.

Можливість виникнення усіх цих обставин спонукає фінансові установи страхувати свої ризики. Більшість банків уже дійшла висновку, що краще перестраховатися й витратитися на страховий поліс, ніж в несприятливому випадку збанкрутувати [2].

Варто відзначити, що страхування банківських ризиків – це не приватна справа банку, оскільки кредитна установа ризикує насамперед не своїми засобами, а внесками своїх клієнтів. Страхування капіталу банку в повному обсязі є неможливим. У виді цього звичайно в банку створюється спеціальний резервний фонд. При цьому вибірково страхуються особливо важливі для конкретного банку внески. В окремих країнах у банків є обов'язок придбання генерального банківського поліса. Таке комплексне страхування засобів вкладників, безумовно, допомагає підвищити репутацію банку й залучити нові внески й інвестиції. Крім цього, у багатьох країнах уже давно стали популярними поліси ВВВ (Bankers Blanket Bond) – комплексного страхування банків від злочинів, що йносять збиток банку неправомірних або помилкових інших дій персоналу й третіх осіб і ряду інших операційних ризиків.

Світовий досвід свідчить про наявність передумов для розвитку інтеграції банків і страхових компаній. Концепція банківського страхування – bancassurance полягає в інтеграції банків і страхових компаній з метою одержання синергетичного ефекту від координації продажів, об'єднання страхових і банків-

ських продуктів, загального використання каналів їх поширення й виходу на ту саму клієнтську базу. Найбільш багатий прикладами успішних проектів bancassurance досвід Франції, Великобританії, Іспанії, Португалії, Італії й Бельгії, а також Швейцарії. Банківське страхування в різних формах одержало розвиток також у США, країнах Латинської Америки й Азії, зокрема в Японії й Південній Кореї.

Взаємодія банківського й страхового бізнесу обумовлена наявністю спільного інтересу в bancassurance. Банки зацікавлені в забезпеченні максимального завантаження мережі відділень банку, диверсифікованості своїх традиційних бізнесів-напрямів за рахунок надання клієнтам широкого спектру фінансових, у тому числі й страхових послуг, а також в отриманні додаткової комісійної винагороди за реалізацію цих послуг.

Співробітництво з банками дає можливість страхової компанії скористатися синергетичними можливостями використання загальної бази клієнтів, використання бренду або репутації банку як лідера проекту bancassurance. У страхових компаній істотно знижуються витрати на просування страхових послуг. Активне використання банківських каналів продажів істотно підвищує ефективність роботи мережі страховика про порівнянню з іншими каналами продажів страхових послуг.

При істотних відмінностях у принципах побудови банківського й страхового бізнесу, а також відсутності керівних кадрів, побудова подібних компаній є для України справою майбутнього, хоча в цих напрямках ведеться продуктивна робота [4]. У правовому полі України реальною формою найвищої стадії розвитку bancassurance є створення або загальне володіння великим системним банком і великою універсальною страховою компанією, які входять в одну фінансово-промислово групу, яка здійснює конвергенцію каналів продажів банківських та страхових продуктів. Більш високі шанси успішної реалізації моделі bancassurance з'являються в тих випадках, коли в рамках фінансово-промислової групи вирішується глобальне завдання – створення фінансового посередника при участі універсальних і інвестиційних банків, пенсійних і інвестиційних фондів, а також універсальної страхової компанії й спеціалізованої компанії банківського страхування, стратегія й напрямку бізнесу яких доповнюють один одного. Створення й розвиток спеціалізованих компаній банківського страхування виправдане з погляду слабкої конкуренції в цьому новому сегменті страхового ринку. Надання комплексних страхових послуг індивідуальним і корпоративним клієнтам банків, а також самим банкам є окремим і досить перспективним сектором страхового ринку.

У світовій практиці під час інтеграції банку й страхової компанії проводиться, всебічна процедура вибору партнера. При цьому повинні бути детально проаналізовані наявність розвиненої корпоративної культури страхової компанії, наявність і рівень підготовки кадрів, здатних ефективно працювати в умовах ведення страхового бізнесу, які динамічно міняються.

Головна мета інтеграції банківського й страхового бізнесу – це отримання додаткової вартості бізнесу, який стає можливим завдяки ефективному використанню потенціалів і можливостей як банку, так і страхової компанії в результаті синергії. На сьогоднішній день реальний рівень автоматизації бізнесів-процесів банків і страхових компаній в Україні істотно відрізняється від рівня автоматиза-

ції у фінансових інститутах країн з розвинутою економікою.

До того ж у наших умовах рівень автоматизації бізнесів-процесів у банках набагато випереджає рівень автоматизації у страхових компаніях. Усі банки працюють у режимі «операційного дня», тобто щодня закривають баланс проведених за день банківських операцій. Більшість великих банків володіють центральними сховищами даних і Olap-Системами, які дозволяють здійснювати управлінський облік і оперативно аналізувати стан бізнесу. Набагато менше число банків має засобу автоматизації фронт-офісу, який дає можливість ефективно обслуговувати значне число індивідуальних клієнтів банку. Кількість банків, що володіють інтегрованими банківськими системами, ще менше. Це пояснюється високою вартістю подібних систем. Успіх проекту bancassurance безпосередньо залежить від рівня автоматизації бізнесів-процесів у банку. У тому випадку, якщо бізнеси-процеси в головному офісі банку не автоматизовані в достатньому ступені, те очевидним є високе навантаження менеджерів банку та, як наслідок, дефіцит часу для участі в бізнесах-процесах проекту bancassurance.

Корпоративна культура банку ставить високу планку технологічної готовності страхової компанії, яка має намір брати участь у проекті bancassurance. Корпоративна культура страховика й рівень технологічності просування страхових послуг повинні бути близькі до банківської технології обслуговування клієнтів. Подібна вимога до технологічної готовності страховика є відправною крапкою для оцінки потенційного партнера банку в проекті bancassurance. Застосування комплексного банківського страхування (програм ВВВ) не завжди здатне покривати банківські ризики. Прикладом може служити торішній скандал в Societe Generale: після того як була закрита торговельна позиція, незаконно відкрита його ж трейдером, банк зазнав збитків у розмірі \$7,5 млрд. Як відзначають в Lloyd's, даний інцидент демонструє, що більші компанії з гарною репутацією й твердими процедурами внутрішнього контролю піддані серйозним ризикам шахрайства з боку співробітників [1].

Більше того, навіть маючи страхування банківських ризиків, фінансові інститути при подібних подіях залишаються незахищеними, хоча й мають поліс. Справа в тому, що ВВВ покриває збиток, нанесений співробітниками в результаті неправомірних дій, спрямованих на отримання особистої вигоди.

Але у випадку із трейдером з Societe Generale його дії не були спрямовані на отримання особистої вигоди. У такому випадку ВВВ необхідно доповнювати страхуванням Professional Indemnity, яке дозволить одержати компенсацію від страховика по подіях, пов'язаних з неправомірними операціями співробітників банку із засобами клієнтів. Жодна із двох страховок не покриває збитки, нанесені працівниками, які не з метою одержання особистої вигоди незаконно використовували засоби банку. Враховуючи існуючий пробіл у страховому захисті й серії недавніх збитків у банків, Lloyd's розробив покриваючий даний ризик продукт Unauthorized Trading cover. У той же час, за даними Lloyd's, таке покриття важке продати, оскільки багато компаній вірять, що їх внутрішній контроль достатній для того, щоб уникнути подібних ризиків. Разом з тим, збиток Societe Generale був настільки значним, що не може бути покритий страховкою. Типовий поліс, що покриває ризики несанкціонованих торговельних операцій, має максимальне покриття в розмірі 200 млн фунтів.

Страхування банківських ризиків, як правило, застосовують для запобігання впливу неконтрольованих факторів на банківську діяльність. Банківська справа, як і будь-яка сфера господарської діяльності, пов'язана із ризиками як загальними для всіх підприємств, так і специфічними, притаманними кредитним установам. Таким чином, банки є носіями ризику і, звідси, потребують в страхуванні.

Як зазначають О.В. Сергієнкова та О.В. Мелентьєва, «страхування банківських ризиків – це не приватна справа банку, оскільки кредитна установа ризикує перш за все вкладками своїх клієнтів, а не власними коштами» [8].

Разом з тим, страхування капіталу банку в повному обсязі є неможливим, а тому підлягають страхуванню особливо важливі для банку напрями. В окремих країнах для банків придбання генерального банківського поліса є обов'язковим. Комплексне страхування професійних банківських ризиків включає:

- страхування від злочинів – Bankers Blanket Bond (BBB)/Fidelity Bond;
- страхування від електронних і комп'ютерних злочинів (ЕСС);
- страхування відповідальності фінансових інститутів (FIFI).

На Заході одним із найефективніших інструментів захисту майна банків є поліс комплексного страхування від злочинів «ВВВ». Стандартні умови страхування, розроблені андеррайтерами Ллойдс (Lloyd's), включають до покриття такі основні ризики: збитки від нечесних дій співробітників банку (нелояльність персоналу); збитки від втрати майна в приміщеннях банку; збитки при перевезенні; збитки від підробки та внесення змін до документів; збитки від операцій з цінними паперами; збитки від прийняття фальшивої валюти. На практиці банком може бути придбаний поліс з необхідним покриттям, що включає компенсацію окремих збитків із наведеного переліку ризиків.

На думку аналітиків, на даний час найсерйознішим, з точки зору ймовірності збитків та їх наслідків, є ризик нелояльності персоналу банку. За статистикою, 70-80% злочинів у банківській сфері скоюється або безпосередньо співробітниками банку, або за їх співучасті.

Додаючись до захисту своїх інтересів банки придбавають поліс страхування від електронних і комп'ютерних злочинів (ЕСС). Основна мета цього страхування – захистити банк від операційних ризиків, пов'язаних з економічними злочинами з боку третіх осіб і співробітників банку. Як правило, поліс покриває ризики, пов'язані зі шкодою, завданою вірусами, і введенням підробленої інформації в електронні бази даних, шляхом протиправних дій співробітників страховальника. Крім того, такий поліс компенсує збитки від навмисного псування електронних даних при їх зберіганні, під час запису або перевезення. Страховик також відшкодовує втрати, що виникли в результаті фальсифікації документів клієнтів та здійснених на їх підставі операцій тощо.

У якості захисту від ризиків, пов'язаних із шахрайськими діями з використанням пластикових карток, банк може звертатися до різних видів страхування даних ризиків. До переліку страхових випадків належать: списання коштів з карткового рахунку клієнта в результаті проведення третіми особами шахрайських транзакцій з використанням підроблених, загублених або вкрадених пластикових карток; списання коштів із карткового рахунку клієнта на підставі підроблених документів за операціями з використанням платіжних карток, що

підтверджують проведення транзакцій власником банківської картки тощо.

Однак далеко не кожна страхова компанія здійснює страхування перерахованих ризиків. Як правило, це пояснюється складнощами доведення факту здійснення шахрайських дій.

Для захисту майнових інтересів банку від подібних шахрайських дій існує поліс страхування банку – емітента пластикових карток. Страхувальником у даному випадку виступає сам банк, який повинен відшкодувати своїм клієнтам викрадені кошти. Зазвичай банк страхує всю свою емісію карток в цілому. Можуть бути застраховані й окремі серії карток, але випадки надходжень подібних звернень до страхових компаній вкрай поодинокі, оскільки банку вигідно застрахувати всі наявні у нього картки.

Вартість поліса страхування визначається індивідуально для кожного страхувальника (банку), виходячи з обсягу емісії карток, попередніх збитків, а також різних параметрів захищеності від ризиків.

У даному виді страхування покриваються такі ризики, як підробка, фальсифікація, втрата карток і використання інформації, що міститься на картці. Страховим випадком є збиток страхувальника з незалежних від нього обставин у результаті несанкціонованого використання емітованих страхувальником карток, або інформації, що міститься на зазначених картках, або підроблених карток.

При зверненні з приводу настання страхового випадку банк повинен надати в страхову компанію документи, які підтверджують, що ця подія не є шахрайством з боку клієнта. Наприклад, якщо списання коштів відбулося за кордоном, а клієнт банку нікуди не виїжджав, цей факт можна підтвердити копією закордонного паспорта. Як правило, у таких випадках банки не звертаються до правоохоронних органів.

Для багатьох страхових компаній достатньо документів, що підтверджують факт шахрайського списання коштів з рахунку, наприклад, від платіжних систем. Виняток становлять великі збитки, що перевищують \$10000. Страхове відшкодування не може бути виплачене з тих випадків, коли банк не надав документи, що підтверджують факт настання страхового випадку, а також його розмір.

На сьогодні для українських банків актуальним залишається покриття ризиків при споживчому кредитуванні, тобто ризики при видачі кредитів для придбання товарів масового споживання, автомобілів, нерухомості. В основному банки зацікавлені у страхуванні предметів застави, яке стало обов'язковим. Але сьогодні розвиток фінансового страхування стримується тим, що нормативами, встановленими Національним банком України, резервування застрахова-

ного зобов'язання прирівнюється до незабезпеченого, що не стримує банківські установи до активного використання інструменту страхування як елементу гарантування.

Висновки з проведеного дослідження. Страхування ризиків банками є одним з методів забезпечення фінансової стабільності і має бути обов'язковим компонентом захисту від невизначеної ситуації на ринку і впливу непередбачених факторів. Міжнародний досвід свідчить, що страхування банківських ризиків забезпечує банкам надійну репутацію, довіру з боку клієнтів та партнерів, ефективну діяльність та фінансову стійкість. В Україні страхування банківських ризиків є досить обмеженим, більшість видів страхування, що широко використовується в міжнародній практиці, практично не використовується українськими банками. Така ситуація також пов'язана і з недостатньо розвиненим страховим ринком України.

Разом з тим, на наш погляд, використання комплексного страхування ризиків банками дозволило не тільки стабілізувати їх діяльність та захистити від широкого кола ризиків, а й дати поштовх до розвитку страхового ринку України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Kociemska Hannas Usiuga Bancassurance dla jednostek samorzNedu terytorialnego. – Warszawa : «CeDeWu», 2006. – 191 p. – P. 107.
2. Єрмошенко А.М. Порівняння основних моделей банківського страхування / А.М. Єрмошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 3(81). – С. 167-174.
3. Клименко В.В. Взаємодія страхового і банківського ринку: світовий досвід і Україна / В.В. Клименко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009. – № 113-114. – С. 71-75.
4. Кльоба В.Л. Принципи та методи управління банківською діяльністю / В.Л. Кльоба, Р.Л. Кльоба // Економіка & держава. – 2010. – № 3. – С. 57-59.
5. Кузнецова Л. Теоретико-методологічні проблеми взаємодії страхових і банківських установ в Україні // Світ фінансів. – 2007. – № 2(11). – С. 21-28.
6. Кучеренко В. Економічна природа інтеграції банків і страхових компаній / В. Кучеренко // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 2. – С. 97-105.
7. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/pidsumky_SK.pdf.
8. Сергієнкова О.В. Проблеми і перспективи розвитку страхування банківських ризиків в Україні / О.В. Сергієнкова, О.В. Мелентьева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://конференция.com.ua/pages/view/508>.
9. Фурман В. М. Світовий досвід комплексного страхування банківських ризиків // Фінанси України. – 2004. – № 1. – С. 118-122. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bancassurance.com.ua/review/144>.